

договірне регулювання сімейних відносин, а при виникненні конфліктів намагаються їх вирішувати в досудовому порядку.

Список використаної літератури:

1. Рагуліна К. А. Поняття й сутність договору як правового явища загалом і джерела права зокрема / К. А. Рагуліна // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2017. – Вип. 47. – С. 42.
2. Борисова В.І. Договір у сімейно-правовій сфері. Актуальні проблеми приватного права: договір як правова форма регулювання приватних відносин : матер. наук.-практ. конф., присвяч. 95-й річниці з дня народження докт. юрид. наук, проф. В.П. Маслова (м. Харків, 17 лютого 2017 р.). Харків : Право, 2017. — С. 12-16.
3. Ахмач Г.М. Договірні правовідносини членів сім'ї : автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.03. Одеса, 2009. –19 с.
4. Некрасова О.В. Застосування цивільного законодавства до сімейних відносин : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2008. 16 с.
5. Ромовська З. В. Українське сімейне право: підручник / З. В. Ромовська. – К.: Правова єдність. – С. 38-39.
6. Чернега В.М. Сутність і систематика сімейно-правових договорів і домовленостей / Юридичний науковий електронний журнал № 1, 2021 р. – С.100-103.

Кучерявенко В. С.

Національний університет «Одеська юридична академія»,

аспірантка кафедри цивільного права

ЮРИДИЧНИЙ ЗМІСТ КАТЕГОРІЇ «НЕДОСТОВІРНА ІНФОРМАЦІЯ»

Закріплене в ч. 1 ст. 34 Основного Закону право особи на свободу думки і слова, на вільне вираження поглядів і переконань варто визнати на індивідуальному рівні фундаментальною основою вільного й усебічного розвитку особистості, підґрунтям укріплення демократичного суспільства загалом. Проте право на свободу слова доволі часто вступає в колізію з інтересами суспільства, приватних

осіб. У цьому контексті особливої актуальності набувають правові механізми обмежувального характеру. Одним із зазначених механізмів є відповідальність за поширення недостовірної інформації.

Достовірність у теорії визнається однією з найсуттєвіших загальних властивостей інформації, на законодавчому рівні визначається як один із основних принципів інформаційних відносин (ч. 1 ст. 2 Закону України «Про інформацію»). Переконання в достовірності інформації покладається на особу, яка її поширює, винятком є поширення інформації з офіційних джерел. Достовірність останньої презюмується. Водночас, незважаючи на апелювання до такої властивості інформації, як достовірність, чинне законодавство, предметом регулювання якого є інформаційні правовідносини, не розкриває зміст цієї властивості. Відсутнє й визначення категорії «недостовірна інформація».

Достовірність, в площині філософських досліджень розглядається як термін, що позначає сприйняття істини чи переконань в істинності певного знання. Якщо достовірність характеризує відповідність знання дійсності, вона фіксує фактичну істинність. Якщо ця відповідність є проблематичною чи предметом суб'єктивного переконання, достовірність стає варіантною, залежно від змінних ситуацій прийняття того, що вважається суб'єктом незаперечним чи інтуїтивно очевидним. Те, що є достовірним для одного (індивідуального чи колективного) суб'єкта, може не мати статусу достовірного для іншого суб'єкта; те, що є достовірним для однієї епохи (часу), може стати недостовірним для іншої епохи (часу). Достовірність передбачає інтерсуб'єктивність. [1, с. 171]

Достовірність, як основоположна вимога щодо інформації, розкривається крізь призму ступеню об'єктивного, точного відображення подій, фактів, що мали місце в навколишньому світі. [2, с. 52; 3, с. 57]

Натомість, зміст «достовірності» як стандарту журналістської діяльності зводиться до того, що кожен факт, який подається в матеріалі, повинен мати ідентифіковане та надійне джерело інформації. Водночас вимога відповідності фактів реальним подіям чи даним становить змістову частину стандарту точності. Цей стандарт заперечує спотворення первинного змісту інформації. Точність фактів досягається їх ретельною перевіркою в компетентних джерелах.

Отже, достовірність визначається правдивістю відображення. Однак варто враховувати, що в контексті правди як об'єктивної дійсності цінність останньої є абсолютна. Правда – те, що відповідає дійсності, об'єктивно існує, що є справжнім, істинним, правда не залежить від того, що члени суспільства про неї думають, як її сприймають чи не сприймають узагалі. Але життя суспільства, кожного індивіда залежить від пізнання, розуміння і сприйняття правди, що власне зумовлює важливість, життєво необхідну потребу суспільства й кожного його члена в правді. Саму правду неможливо змінити, але можна змінити її сприйняття, уявлення про неї. При цьому правда залишатиметься завжди незмінною, такою, як вона є. Просто до неї вже ніхто не дошукується, не прагне пізнати її. Фактично існує «об'єктивна правда» і «своя правда». До низки загальних факторів, які впливають на формування так званої «своєї правди», варто зарахувати як умисні дії суб'єкта інформаційних відносин (наприклад, фальсифікація документів), так і дії, які позбавлені умислу з боку останнього (недбалість, недостатня компетентності у відповідному питанні, постійний цейтнот тощо). Дезінформування з боку представників ЗМІ зумовлюється не лише вищезазначеними факторами загального характеру, а й порушенням основних засад діяльності (етичних принципів діяльності). Що ж стосується безпосередньо категорії «недостовірна інформація», то передусім слід відзначити, що в площині практикозастосовчої діяльності, недостовірною вважається інформація, яка не відповідає дійсності або викладена неправдиво, тобто містить відомості про події та явища, яких не існувало взагалі або які існували, але відомості про них не відповідають дійсності (неповні або перекручені) (п. 15 Постанови Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2009 року №1 «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи»).

Подібне до вищевикладеного визначення поняття надається і в правовій науці. Власне, в доктринальній площині наголошується, що під недостовірною слід вважати інформацію про події, явища чи факти, які не мали місце взагалі (інформація вигадана) або ж перебіг яких спотворений у повідомленні (інформація викладена неправдиво); [5] інформацію, яка не відповідає дійсності [6]; інформацію, що викликає сумнів щодо правдивості, правильності [7, с. 61]. В той

же час, з огляду на використання в останньому визначенні словосполучення «викликає сумнів», з ним важко погодитися, адже поняття «достовірність» є категоричним, не містить у собі значення «можливість».

Підсумовуючи вищезазначене, слід зауважити, що достовірність – суттєва ознака інформації. Достовірність інформації забезпечується об'єктивним відображенням дійсності, превалюванням сутності над формою, неупередженістю автора інформаційного матеріалу, всебічністю (повнотою) висвітлення подій, явищ, які мають місце в реальній дійсності. Негативний вплив різного роду факторів зумовлює поширення недостовірної інформації, тобто інформації, яка не відповідає об'єктивній, реальній дійсності.

Список використаної літератури:

1. Філософський енциклопедичний словник/за заг. наук. ред. В.І. Шинкарук; Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди. Київ: Абрис, 2002. 742 с.
2. Микитенко Л.А. Парадигма забезпечення права споживача на інформацію. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2016. № 1. С. 47-55.
3. Політанський В.С. Принципи інформаційно-правових відносин. Часопис Київського університету права. 2013. С. 55–60.
4. Шимон С.І. Поширення недостовірної інформації: відповідальність за шкоду, завдану особистим немайновим правам фізичної особи. Юридичний журнал. 2003. № 6. URL: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=320>.
5. Лежух Т.І. Специфіка доказування у справах по захисту честі, гідності та ділової репутації. URL: http://pap.in.ua/3-2_2013/3/Lezhukh%20T.I.pdf.
6. Доценко О.М. Спростування недостовірної інформації як спосіб захисту права фізичної особи на особисте життя. Право і суспільство. 2013. № 6-2. С. 59-63.